

ember 11.
g eljárásága.
1205-31
mény.
közhiré tesz-
donát képező
ber hó 17-én
ermében tar-
r hó 1-től kez-
dja.
korona bért
g jegyzőségé-
danov s. k.
biró.
ny-
ura
égben
alban.
OK.
utca.
József-tér.
Megyeház-u-
ca.
rnok.
mellett.
er. Pál

Szerkesztési iroda
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfal János.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. :::
Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 208. szám.

Kedd, szeptember 12.

LEGUJABB.

— Sajtó tudósítók cenzurázott telefonjelentései. —

Höfer mai jelentései.

Budapest, szept. 12. Érkezett d. u. 5 óra 45 perckor.

Keleti harctér:

Románia elleni arcvonal:
A helyzet változatlan.

Károly Ferenc József főherceg lovassági tábornok hadseregarcvonala:
A Kárpátokban a harcok tovább folynak.
Az Aranyos-Beszterce-völgyétől északra és a felső Czeremosz völgyében
levő állásaink ellen intézett ellenséges támadások mind eredménytelenek voltak,
Kelet Galiciában nincs esemény.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregarcvonala:
A Stochod alsó folyásánál az ellenség sűrű tömegekben megkísérelte vona-
laink áttörését, azonban **igen súlyos veszteségei mellett, visszavertük.**
A harcvonal többi szakaszán mérsékelt tüzéségi tűz.

Olasz harctér:

Az Etsch és az Astach-völgy közötti harcvonalon az olaszok megismétel-
ték a Monte Spil- és Monte Majo-szakasz elleni támadásaikat, azonban érzékeny
veszteségük mellett **mindenütt visszavertük őket.**

A tengeremléken a tüzéségi tevékenység a Karst-fensík szakaszán foko-
zódott.

Délkeleti harctér:

A cs. és kir. csapatoknál nincs változás.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Események a tengeren.

Szeptember 12-ére virradó éjszaka egy tengeri repülőrajunk támadást in-
tézet a jesi-i léghajócsarnok, a falconarai vasuti telepek és az anconai védőüte-
gek ellen. **A csarnokot több telitalálat érte.**

A védőütegek lötték a repülőgépeket, azonban valamenyi sértetlenül visz-
szatért.
A hajóhadparancsnokság.

Háborunk Romániával.

— A mai nap hírei. —

Szilisztria eleste.

Budapest, szept. 12. Genfből
sürgönyzik:

A Corriere della Sera írja:
Szilisztria volt Románia legnagyobb,
legerősebb vára. Szilisztria elfoglalását
nem lehet kicsinyelni. A Duna jobbpartja
uralkodik a Duna balpartja fölött s le-
hetővé teszi, hogy az ellenség ennek
birtokában keresztelje a románok hadi-
tervét. A bolgárok és németek a romá-
nokat valószínűleg a balpartjára akarják
vetni, hogy aztán a folyón átkelve meg-
támadják az oroszokat, akiknek oldalát
többé már nem védi a folyó. A legfőbb
ideje, hogy az ellenség hatalmas kísér-
letével szemben Szalonikinál nagy akciót
indítsunk.

Bukarestből sürgönyzik:
Take Jonecu egy újabb cikkében
ismét siránkozik a tutrakani és dobricsi
vereségekért s azt mondja, hogy Tutra-
kan fájó sebe marad a románoknak.
Azután a török-bolgár szövetségről el-
mélkedik s azt mondja, hogy különös
szövetség ez, amelynek „szégyene” a
történelemben ritkítja páriját.

Az oroszok és a románok.

Budapest, szept. 11. A Local-
anzeigernek jelentik Kopenhágából:

Orosz és román katonai körökben
a romániai harctéri helyzet nagy nyug-
talanságot okoz. A cár a főhadiszállásra
nagy haditanácsot hívott egybe, amelyen
Ivanov tábornok, valamint a román csa-
patok főparancsnoka is részt vett vezér-
karával együtt. A tanácskozáson a ro-
mán tisztek emlékeztették a cárt igére-
tére, hogy annyi csapatot bocsát Ro-
mánia rendelkezésére, amennyi elegendő
az ellenséges invázió megakadályozá-
sára.

A háborus parlament.

Budapest, szept. 12. A képviselő-
ház ma délelőtt Beöthy Pál elnöklé-
sével ülést tartott, amelyen folytatták a
nyilvános számadásra kötelezett vállala-
tok adójának tárgyalását.

A folyósókon a miniszterelnök de-
rült kedvben társalgott Hazay Samu báró
honvédelmi miniszterrel, aki úgy látszik
jó híreket hozott erdélyi utjáról.

A baloldalon a koncentrációs kabinet-
ről alig beszélnek, úgy látszik meghiu-
sultnak tekintik.

Az ülés megnyitáskor Beöthy
Pál elnök felolvassa a német birodalmi
gyűlés elnökének a magyar képviselőház
üdvözlésére küldött választát, azután át-
térnek a napirendre.

A napirendhez elsőnek Hantos
Elemér szólott.

Szólásra vannak feliratkozva Si m o-
ny i-S e m a d a m Sándor, Springer
Ferenc, Madarassy Beck Gyula,
Haller István, Bródy Ernő.
Az ülés folyik.

A huszfogyasztás fokozott korlátozása.

Budapest, szept. 12. Mint az Est
jelenti, a legközelebbi napokban a hus-
fogyasztásról kormányrendelet jelenik
meg, amely ugyanazokat az alapelveket
tartja szem előtt, mint a német és osz-
trák huszfogyasztási szabályrendelet. Az
új rendelet hatással lesz a vendéglői
étlapokra is s lényege, hogy a hustalan
napokat komolyabban viszik keresztül.

Az erdélyi menekülés.

Budapest, szept. 12. Az Estben
Fényes László azt írja, hogy a székely
nép menekülés közben a földje iránt
való szeretetből magától igen nagy rész-
ben megállt az uton s azután visszafor-
dult. Például Udvarhely vármegyének fe-
lerésze visszament községeibe. A kor-
mánybiztosság tizenegy vármegyét akart
kiüríteni, de csak hat vármegyének a
kiürítése történt meg, ezek közül is egyik-
másiknak csak a fele. A többi öt vár-
megyéből az megy el, aki akar.

Sarrail fölmentése.

Budapest, szept. 12. A Secolo
jelenti Párisból:

Most már biztos, hogy Sarrail tá-
bornokot a legközelebbi napokban föl-
mentik s utóda Gonraud tábornok
lesz, aki már utban is van Szalonikibe.

A szalonikii fronton, az olasz lapok
szerint már megkezdődött az őszi eső-
zés s ez némiképp zavarja a szövetsége-
sek hadműveletét.

A bajor király a békéről.

Budapest, szept. 12. Nürnberg-
ből sürgönyzik:

Ma délelőtt avatták föl Nürnberg-
ben az új igazságügyi palotát, amelyen
Lajos bajor király is jelen volt. Egy
órákora Burgban disztribúció volt, majd
üdvözlő küldöttségeket fogadott a király.
A főpolgármester beszédére válaszolva
a király szólt a háboru tartamáról és a
békéről is s ezt mondotta:

— Nem tudjuk, hogy meddig fog
tartani a háboru, de nem fogunk olyan
békét kötni, amely bennünket megaláz,
hanem csak olyat, amely az eddiginél
jobb helyzetet biztosít számunkra.

A görög miniszterelnök lemondott.

Budapest, szept. 12. Athénből
jelenti a Reutter-ügynökség:

Zaimisz görög miniszterelnök be-
nyújtotta lemondását.

HIREK.

— **Hivatalos jelentések szeptember hó 11-ikéről.** A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harcéri eseményekről:

Höfer jelentései:

Keleti harcér:

Románia elleni harcveronal:

Orsovától északra csapataink több ellenséges támadást visszavertek. A gyergyói és csiki medencétől nyugatra harcveronalkat kissé visszavontuk.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregarcvonala: Az Aranyos-Beszterce-völgytől északra és Rafalovkánál erősebb ellenséges támadás sikertelen maradt. Egyéb esemény nem történt. Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregarcvonala: A Stochod alsó folyásánál az ellenség megújította heves támadásait, amelyek azonban tüzésünk zárótüzében vagy árkaik előtt összeomlottak. A harcveronal többi részén a helyzet változatlan.

Olasz harcér:

Az Etsch- és az Aspach-völgy közti harcveronalon az ellenség fokozottabb tevékenységet fejtett ki. Ezen a területen levő magaslati állásaink tegnap erős tüzési és aknátüz alatt állottak. A Monte Spiel-, Monte Mesto közti szakaszon több ellenséges zászlóalj előretörését vertük vissza. A Pasubion levő vonalainkba az ellenség két helyen behatolt, de ellentámadásokkal nyomban kiűztük. Hatvannyolc foglyot ejtettünk. A délnyugati harcveronal többi részén az ágyuharc több szakaszon többnyire mérsékelt hevességgel tart.

Délkeleti harcér:

A Vojusa mellett nem volt esemény.

A német nagy főhadiszállás jelentései:

Nyugati harcér:

Albert württembergi herceg vezértábornagy hadseregarcvonala: Újabb esemény nem történt. Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala: A szeptember kilencediki nagy angol támadás után tegnap a posiereslesarsi-uton és a Ginchy körül és attól délkeletre ma reggel óta új harcok vannak folyamatban. Longuevalnál és a leusei-erdőségekben (Ginchy és Combles között) előretolt árkok a tegnap leirt közelharcok alkalmával az ellenség kezén maradtak. A franciák a Sommetól délre Belloynél és Vermand-Auville-nél hasztalanul támadtak. Berynek egyes szeptember nyolcadikán az ellenség által elfoglalt házait visszafoglaltuk és több mint ötven foglyot ejtettünk. A német trónörökös arcvonala: A Maastól keletre időnkint heves tüzerharc.

Keleti harcér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: A Stara-Czerviszce mindkét oldalán az ismét és jelentékeny erővel támadó oroszokat, éppúgy mint az előző napon, véresen visszavertük. Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala: Kitünt, hogy az oroszok a Zlota-Lipa és a Dnyeszter közt szeptember hetedikén és nyolcadikán folyt harcokkal azt akarták megkísérelni, hogy a szeptember hatodik terepnyereségük kihasználásával gyors elnyomással Burstyn felé törjenek át és egyidejűleg elfoglalják Halicsot. Bothmer gróf tábornok ügyesen vezetett és végrehajtott védekezése ezt a szándékukat megghiúsította. Az oroszok szokatlanul súlyos veszteségeket szenvedtek. A Kárpátokban a helyzet általánosságban változatlan.

Balkán harcér:

Lényeges esemény nem történt. Ludendorff.

— **Kitüntetések a 12. gyalogezredben.** A Nagybecskerekben állomásozó 12-ik gyalogezred vitéz tisztikarából újabban a következőket tüntette ki a király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért:

A hadiékítményes 3. oszt. vaskoronarendel: Hulik József századost, a hadiékítményes 3. oszt. katonai érdemkeresztrel az ellenség előtt elesett Stenzl Adolf hadnagyot, a legfelsőbb dícsérő elismeréssel Bravenz Emil főhadnagyot, Hübscher Károly tart. főhadnagyot, Ferenczi Gyula, Langhammer Vilmos, Fekets Imre, Adler Miksa, Weisz Ágoston, Onrejka József és Mirna Valter tart. hadnagyokat.

— **Hitelesítő közgyűlés.** Ma délelőtt volt a tegnapi rendkívüli megyei közgyűlés hitelesítő aktsa dr. Dehmannics Lajos főispán elnöközésével. Hitelesítők voltak: Tóth István, Mayer Rezső, dr. Hubert Zsigmond és Kaufmann István.

— **Nagybecskerek város fogyasztási adóbérlete.** Nagybecskerek város képviselő-testülete tegnap délután dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek egyetlen tárgya Nagybecskerek város jövő évi fogyasztási adóbérletének ügye volt. A közgyűlés megbízta a polgármestert a bérlet ügyében a pénzügyigazgatósággal való tárgyalással és az esetleg megkötendő egyezség aláírásával. Ezzel a közgyűlés véget ért.

— **Az erdélyi menekültek.** Az erdélyi menekülteknek napok előtt jelzett két vonata még mindig nem érkezett meg s egyelőre nem is tudni, hogy mikor érnek a menekültek ide. Szórványoson más irányokból azonban minden nap érkeznek ideutalt menekülők s így tegnap is jöttek vagy huszonötven Nagybecskerekre, akiket megfelelően elhelyeztek.

— **A háborús adófizetés Torontálban.** Tóth István miniszteri tanácsos pénzügyigazgató a közigazgatási bizottság tegnapi ülésén a következőket jelentette a vármegye adóügyeiről:

Torontálvármegye mint törvényhatóság területén állami egyenes adók címén: a) megállapított tartozás 10.796.117 korona 17 fillér, b) befizetés 5.812.387 korona 92 fillér. Hátralék: 4.983.729 korona 25 fillér, vagyis az össztartozásnak 46 százaléka. A folyó évi augusztus havi befizetés 423.925 korona 59 fillérrel, — a folyó évi január—augusztus havi befizetés 698.002 korona 12 fillérrel nagyobb, mint a múlt év hasonló időszakaiban teljesített befizetések voltak. Hadmentességi díjban a) megállapított tartozás 344.017 korona 94 fillér, b) befizetés 14.245 korona 30 fillér. Hátralék 329.772 korona 64 fillér, vagyis az össztartozásnak 96 százaléka. A folyó évi augusztus havi befizetés 914 korona 04 fillérrel nagyobb, a január—augusztus havi befizetés pedig átlagosan 1519 korona 16 fillérrel kisebb mint a múlt év hasonló időszakaiban teljesített befizetések voltak. A hadsegélyezés céljaira kivetett jövedelemadóban a) megállapított tartozás 145.661 korona 21 fillér, b) befizetés 99.213 korona 13 fillér. Hátralék: 46.448 korona 08 fillér, vagyis az össztartozás 31 százaléka. A vármegye területén augusztus hóban fizetési halasztás vagy ideiglenes házadómentesség nem lett engedélyezve.

— **Adományok.** Gyertyánffy Andorné Gyér 20 koronát, dr. Mayer Jenő 10 koronát adományozott lapunk útján az erdélyi menekültek segélyezésére. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— **A vármegye egészségügye.** Torontálvármegye egészségügyi viszonyairól dr. Haidegger Lajos vármegyei főorvos a következő jelentést terjesztette elő tegnap a közigazgatási bizottságnak:

Torontálvármegye területén az egészségi viszonyok a most mult augusztus havában némiképen kedvezőbbre fordultak. Ugyanis a heveny fertőző betegségek közül bejelentetett 48 vörheny, 21 hasihagymáz, 33 difteritisz, 18 kanyaró, 1 bárányhimlő és 1 gyermekágyi láz eset. Még a mult július havában fellépett hólyagos himlő betegedési esetek száma most augusztus havában Nagyikikinda városban 1-el, Alsóittebe községben pedig 5-el szaporodott. Nagybecskerek városban 6, Magyaracsérny községben 26, Zsombolya községben 2, Gyertyámoson 1 és Számoson szintén 1 új betegedési eset fordult elő, ezen legutóbbi beteg meghalt. Augusztus havában a hólyagos himlő következő községekben szűnt meg u. m. Ujszentpéter, Csátád, Ujvár, Dolva és Kismargitán. Magyaracsérny községben a hólyagos himlő miatt az ovoda bezártott. Ezuttal is hangsúlyozom, hogy a nálunk rendszeren behurcolás következtében fellépő hólyagos himlő továbbterjedésének a meggátlása végett, a legmesszebbmenő óvintézkedések sürgősen és szigoruan alkalmazhatnak és alaposan keresztülvitnek. miről a helyszínre való kiszállásaim alkalmával személyesen meggyőződtem.

— **Zsombolya kövezetvámjaja.** A m. kir. kereskedelmi miniszter Zsombolya község kövezetvámjáját 1922. évi május hó 2-ig terjedő érvényű a község Zsombolya és Ujszombolya nevű vasúti állomásain le- és feladott szállítmányok minden 50 kilogrammjá után 2 fillérben állapította meg.

— **Női kereskedelmi tanfolyam.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara a már négy év óta fennálló egyéves női kereskedelmi szaktanfolyamát a most kezdődő iskolai évben is megnyitja. Beiratkozhatik minden olyan leányövéndék, aki a felsőbb leány vagy polgári leányiskola négy osztályát sikerrel végezte és azt iskolai bizonyítvánnyal igazolja. Az iskolázottságukat bizonyítvánnyal igazolni

nem tudó, de 16. életévüket betöltött nők felvételi vizsgálat alapján vehetők fel, amelyért 20 korona fizetendő. A beiratási díj 20 korona, a tandíj 100 korona, mely előleges negyedévi részletekben is fizethető. Az előadások folyó hó 18-án kezdődnek, amely időig jelentkezők korlátolt számban még felvehetőek. Beiratkozni a kereskedelmi és iparkamara titkári hivatalában lehet a délelőtti órákban.

— **A vármegye népoktatása köréből.** A közigazgatási bizottság tegnapi ülésén Grézo János tanfelügyelő előadta, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter rendelkezése folytán az elemi iskolák 1916—1917. tanévi működéséről nézve a mult tanévi rendelkezés irányadó, azon különbséggel, hogy a tankötelesek összeírása kötelező. Ezután a tanítói karban történt változásokról számolt be a tanfelügyelő a következőkben: Schmidt Antal istvánföldi áll. igazgatótanító, Kuthy Antalné gyertyámosi községi óvónő és Bihary-Szőes Józsefné nagygáji állami óvónő véglegesen nyugdíjaztattak. Pálffy Lenke torontálkeresztény óvónő áthelyeztetett Naszódra és Keresztény Karolin kübekházi óvónő áthelyeztetett Dévára. Fábrián Erzsébet állami óvónő Fejanyedről Torontálkeresztényre helyeztetett át. A kübekházi áll. óvodához pedig Csernyanszki Ilona neveztetett ki rendes óvónővé. Lowieser Rózi a nagybecskereki, Öbory Mária és Engels Ádám a felsőmuzslyai, Dezel Ádám a kübekházi, Ging Ferenc a torontáloroszi, Ádám Anna a dóczy, Gaul Hermína a zsombolyai, Töröcsik Kálmán az istvánföldi, Csutakné Petrovits Margit a rábói áll. el. iskolához neveztetett ki rendes tanítónővé, Lovrics Antal a nagybecskerekitől a pécsi, Gaál Vilma a dóczytól a nádudvari, Thán Ede a görögaitól a nagybecskereki és Benkő Margit a rábóitól a borosjenői állami elemi iskolához helyeztetett át, Marián Damaszkin a törökbecei áll. polg. iskolától a dettai, Szentkirályi Attila az oraviczabányai áll. s. községi polg. iskolától a nagybecskereki és Neubrun Tobiás és neje a zilahi áll. polg. iskolától a törökbecei áll. polg. iskolához helyeztetett át. A polg. iskolák tanévének megnyitása f. évi október hó 1-ig elhalasztott.

Cserey Gyula kir. tanfelügyelő a panesovai kirendeltség vezetője a következőket jelentette:

Az elmúlt augusztus hóval az iskolák nagy szünetje befejezést nyervén, az új tanév megkezdéséhez szükséges előkészületeket megtettük. Az állami iskoláknál beállott üresedések kinevezés s áthelyezéssel betöltettek. Az antalfalvai áll. iskolától, hol a tanszemélyzet ellen sok kifogás volt, Postai János s neje Szabó Lujza a nyitrafenyvesi áll. iskolához helyeztetett át, a harmadik tanévről áthelyezése is ki van mondva, csak még nem történt meg. Ezen állásokra Reichel Lajos s neje Zetti Gizella nagylajosfalvai s özv. Jakab Sámuelné Kósa Mária málsi áll. tanítónő helyeztetett át. Az alibunári áll. iskolától Molnár Ilona tanítónő saját kérésére a monostorszegi áll. iskolához helyeztetett át, helyébe dr. Zsótér Dezsőné sz. Szabó Erzsébet tanítónő neveztetett ki. A beresztőci áll. iskolánál Sztjoka Béla tanító elhalálása folytán üresedésben levő állásra Szabó Katalin nemesőzi áll. tanítónő helyeztetett át. A társósi áll. iskolánál Probovesai Jenő elhalálása folytán üresedésben levő állásra saiat kérésére Medved Erzsébet borsai áll. tanítónő helyeztetett át s az így megüresedett borsai állásra Krausz Hedvig neveztetett ki. Az omlódi áll. iskolánál áthelyezés folytán üresedésben levő tanítónői állásra Predragovics Ilona szekereyi közs. tanítónő neveztetett ki, ki inkább volt állás tartotta meg s így az omlódi állást helyettesítőtöltöm be. A sándoregyházi áll. iskolánál Janesóné Pap Ilona elhalálása folytán megüresedett állásra Limbek Aranka volt Julján-egyesületi tanítónő neveztetett ki. A Nagylajosfalváról áthelyezett Reichel Lajos s Zetti Gizella helyébe Czavar Gyula nagyszeredi áll. tanító helyeztetett át s Mühl Gizella tanítónő neveztetett ki. A torontálvásárhelyi áll. s. községi polg. fiúiskolánál szervezett 2 s. tanítói állásra kiirt pályázat eredményre nem vezetett. Ezen két állásra helyettesként Dóza Antónia s Tröstner Izabella okl. polg. iskolai tanítónőket bíztam meg. A közs. (volt határvideki) el. iskoláknál üresedésben levő állások közül csak a tanítónői állásokat hirdette meg. Az állásnéküli fiatal tanítók a harcérien vannak, a pályázatokra nem reflektálhatnak s a pályázat a mint a tapasztalatok mutatták, eredménye amugy sem vezeték. Ahol szükségét látja a tanfelügyelő, a hiányzó tanítók helyett a lehetőséghez képest szintén helyettes tanítónőket fog kiküldeni. A panesovai kirendeltség területén levő összes iskolák a rendes időben az erre vonatkozó miniszteri rendelet értelmében megnyitnak.

— 12 ezer korona pénzbüntetés árdragításért. A rendőrség most teljes erővel jár el az árdragító visszaélésekkel szemben. Így legutóbb példás büntetéssel sújtotta Prokisch György nagybecskereki sertés-kereskedőt és hízalót. Prokisch ugyanis száz élő disznót adott el a leölt és kettéhasított sertésekre megállapított maximális áron, vagyis különként 6 K 80 fillér helyett 7 K 60 fillérért. A rendőrségnek tudomására jutott ez az üzlet s Prokisch György megidézése és kihallgatása után, miután a visszaélés bebizonyosodott, Prokisch Györgyöt tizenkét ezer korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet csak megnyugvást keltett s csak folytatni kell minden hasonló visszaéléssel szemben a kellekhen szigorúságot.

— **Hadiestély Kevedobrán.** A kevedobrai ifjuság Radonits Gyula járási főszolgabíró védnöksége alatt 1916. évi aug. 20-án hadijótékonyt estélyt rendezett válogatott műsorral. Az estély ugy erköcsi, mint anyagi szempontból fényesen sikerült. A kevedobrai és környékbeli közönség nagyon szép számban jelent meg s nem bírja eléggé dicsőíteni a művésziessen összeállított és kifogástalanul előadott műsort. Az estélyre felülfizettek: Radonits Gyula járási főszolgabíró 25 koronát, Csolakovits Milivoj t. b. főbíró, dr. Jovanovics István panaszosai orvos, Nádasky György jegyző 10—10 koronát, Rakigyics János 8 koronát, Dinusz Róbert és társai 8 koronát, Kaszapinovic Vitályos ig., Bene Géza jegyző Keviszöllös, Sztrefanovics Zsika jegyző Torontáludvar 6—6 koronát, Maximov Lázár, Zemenek Ede, Lumborin Mirko Ilonez, Zsivín Próka zárdafőnök Voilovicz, 4—4 koronát, Jankovics Dusané 3 koronát, Drudarszky Rada, Atanaszkovics Vljako igazg. Homokbáványos, Wagner Ágoston, Dronyák Danicza Számos, Pollák Hugoné, Sztanisics Szvetiszláv 2—2 koronát. Azonkívül a kevedobrai közönség szép tombolatárgyakat is ajándékozott. A felülfizetésekért és ajándéktárgyakért ezuttal is a rendezőbizottság hálás köszönetét fejezi ki.

— **Visszatérés a közep európai időszámításra.** A kereskedelemügyi miniszter utafással a m. kir. minisztériumnak az 1916. évi május 1-től szeptember végéig alkalmazandó új időszámításról kiadott rendeletére, felhívta a vasutigazgatóságokat, hogy a vasuti hivatalos óráknak szeptember 30-ról október 1-re hajló éjjel 1 órakor 12-re forduló visszaigazgatása iránt intézkedjenek. A vonatok tehát október 1-től kezdve ismét közep európai időszámítás szerint közlekednek.

— **A hadifénykép-kiállításra,** melyet a Hadsegélyző Hivatal októberben rendez a frontokról egyre érkeznek a szebbnél-szebb fülvételek. A kiállítás a háboru egész történetét kívánja bemutatni, azért fontos, hogy mindenki beküldje fülvételeit, amelyek a magyarság háborus szereplését megörökítik. A hivatal minden nagyságban és kivitelben elfogad képeket vagy filmeket, az esetleg szükséges előhívást és nagytítást maga végzi. Cim: V. Akadémia-utca 17. sz.

— **Mindent a hadseregnek!** A m. honvédelmi minisztérium Hadsegélyző Hivatala kéri az áldozatkész magyar társadalmat, hogy a számára használhatatlan vagy nélkülözhető harisnyát, vagy esetleg gypaju és vászonrongyokat minél nagyobb mennyiségben küldjön be Átvételi Különítmányukhoz (IV. Váza-utca 38. sz.) a haretéren való felhasználás végett. A „Szeretetadóomány” jelzésű csomagok ingyen szállíthatnak.

— **Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!** Hadsegélyző Hivatal főpénztára, Képviselelőház.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 3 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap szerda, péntek délután 5—7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt es küdtzéki épületben. Nyitva naponként regg. 8-tól d. n. 8 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlése” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben. d. n. 2—5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

Színház.

Heti műsor:

Szept. 12. Kedd: Mánás Miska.
Szept. 13. Szerda: Buksi.
Szept. 14. Csütörtök: Párisi.
Szept. 15. Péntek: Szegény Jonathán.
Szept. 16. Szombat: Marci. (Bohózat újd.)
Szept. 17. Vasárnap: délután: Derék Fridolin, este: Marci.

A nőstény ördög. Schönher Károly asszonytipusa, amelyet a nálunk tegnap bemutatott „Nőstény ördög” című darabjában rajzol, nem új dolog — és sokféle formában láttuk már a színpadon és az életben is egyaránt. Csak a beállítás a maga egyszerűségében és primitív megérzésében. És éppen ezzel tud hatni, annyira, hogy a három szerepből álló, ugyszólván cselekvény nélküli darab mindvégig érdeklődést kelt. Schönher három alakja nehéz, bár hálás feladatot ró a művészre s ezért annál inkább elismeréssel kell szólanunk a tegnapi előadásról, mert a szereplőknek sikerült a darab iránt az érdeklődést mindvégig ébrentartani. Szívesen láttuk a címszerepben Rásó Idát, akit mindig a társulat egyik legértékesebb tagjának tartottunk s aki eddig is minden szerepében, még a legkisebben is, komoly, gondos játékot nyújtott. Tegnapi szerepében azután összes értékes képességei érvényre jutottak. Művészi tudása, intelligenciája, biztos fellépése s alakításába való elmélyedése egyaránt közrehatott abban, hogy sikerrel oldotta meg feladatát. Erővel teljesen, természet igazsággal rajzolta meg az érzéki és számító asszonyt, a nőstény ördögöt, aki romlásba tudja vinni a férfit. Egyszerű vonásokkal, kifejező színekkel állította elénk a csábító és érzéki nőstényt s a kegyetlen számító asszonyt, akinek ördögi voltát az érzéki szenvedélyt is legyűrő számítás adja. A közönség igazi élvezettel nézte Rásó Ida tegnapi művészi alakítását s minden felvonás után meleg tapsokkal fejezte ki elismerését. Tökéletes partnere volt a csendőben Balla Kálmán. Tompított tónusokkal s amellet kifejező erővel és természetességgel játszotta a fiatalágában, tapasztalatlanságában kissé együgyű öserőt, akit vakon ránt magához és használ föl céljaira az ördögi nőstény. Az ő játékát is állandó figyelem és elismerés kísérte. A két szép művészi alakítás mellett sikerrel megállotta helyét az öreg rozzant emberroncs szerepében Parlagi Béla is s így a tegnapi előadásban művészetet kaptunk.

Levél a Szandzsákból.

Novaváros, augusztus 31.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Hosszu utazás után megérkeztünk ide, a kelet világhába. Igazán leirhatatlan az az örömem és élvezetem, amit az eddig látottak okoztak. Gyönyörű tájékon, festői szép helyeken jöttünk keresztül.

Ő és Uj-Szerbiát az Uvác folyó választja el egymástól s amit vonatunk az összekötő hídról lerobogott, megszüntek a szerb jellegű tájak s a felszálló kőd alatt mindinkább tisztábban láttuk a Sandzsák gyönyöreit.

Nova-város érdekessége felülmúlja az összes eddigieket. Lakossága jobbára török csak külsőbb részén laknak kevés szerbek. A város utcái oly szűkek, hogy az egyik ablakból, kissé kihajolva, kinyújtott karral el lehet érni a szemközti ablak peremét. Fekvésének érdekességét növeli a lakosság öltözködési — építkezési és temetkezési módja. A majdnem divatba jött nadrág-szoknyának innen vehették a mintáját. A hárembe nem tartozó nők, színes pantallóban (még nem tudom mino hívják) járnak. A hárembeli hölgyek rémitően néznek ki. Teljesen fekete talárban s a fejük fehér fátyollal teljesen beburkolva. Éjjel megijedne tőlük az ember. Ezekre a nőkre igen féltékeny a férjük s a nőknek jogukban áll, akár le is löni a szemtelenkedőt. Az utcán igen ritkán látni őket s ha férfival találkoznak, megállnak s a fal felé fordulnak. A házaik oly magas kerítéssel vannak körülvéve, hogy azt

teljesen elfödi. Az ablakok kívülről farácsosozottak belülről papírral vannak befedve, amelyen két — a színházi kordinákon levő leslükakhoz hasonló — szemnagyságu nyílás van, azokon keresztül kiguszálhatnak öngyóságák. A nők 13 éves korukban felavattatnak, mint nálunk a fiuk. Nagykorúságukat azonban itt is férjhezmenetelükkel érik el. Hajadont s agglegenyt itt nem turnek meg, a nőknek feltetlen férjhez kell menniök, a férfiaknak meg házasodniök. A nők azon időtől fogva, hogy férjhez mennek, körmüket, kezük fejét és tenyerét festékekkel égetik le, mert azt tartják, hogy aki ezt nem teszi, nem jut a mennyországba. A férfiak mind színes maskarák. — aszerint, amint török-bosnyák v. albán-turbánt vagy fezt viselnek. Színes ingükre uj nékűl való rövid borbekeszet öltönek, derekuk közzéles vörös övet ebben kést vagy montenepisztolyt dugnak, bő pantallót, mely a térdtől kezdve erősen feszesedik a lábszárra, e bokáig erő színes harisnyát s vörös bőrű bootsort viselnek.

Ha az utcán végig néz az ember, hemzsegő, tovalaladó szín-kaoszt lát. A legkülönfélébb öltözkű emberek, mint valami álarcos-bábeli figurák és valóságos pojácak úgy néznek ki. Az épületek mind egyforma tipikus keleti stílusuak, kiugró homlokzattal, igen sok, de kicsi ablakkal. Az egyes lakásba az utcáról falépeső vezet fel, a földszinti helyiségek csaknem mindenütt üzletek-boltok. Ezek teljesen szabad helyiségek, az árak mintarésze szabadon lög a ház külső falán, a boltos alacsony zsámolyon törökös módon ül. Csaknem minden ház igen ronda kívülről, belül azonban keleti pompával van berendezve. Kézi himzésű fali szőnyegekkel, az egész szoba körül alacsony padinnyal, mely nehéz szőnyegekkel van bevonva. Sok helyütt ópium szívó készüléket is láttam. Az ajtók úgy néznek ki mint a templomokban a szentélybe nyíló ajtók, gyönyörű mór stílu faragványok.

A jobb módu férfi több nejt, mint a kevésbbé jó módu. Különös alakú borostyán szipkájuk van, szakadatlan cigarettáznak s igen szeretik a rakijját (pálinka) s a különös módon elkészített fekete kávé. Igen vendégszeretők, a vendégnek mindjárt sült birka vagy kecskehust kínálnak, amire aztán nagyon izlik a rakijja.

Minket, magyarokat nagyon szeretnek, mondják is, ugy szeretünk titeket mint a testvéreinket. Nagyon örülnek, hogy a mi uralmunk alá kerülnek, a szerbeknek igen sok földbért fizettek, alig egy-néhány hold után 3000 dinárt, míg török tartomány volt a szandzsák, csak 60-at.

Láttam a meceset is, márványkőből épült, belül szintén nehéz szőnyegekkel bevonva. A hívők harisnyában mennek be, keletfelé fordulva hajlodoznak, térdre borulnak, majd egészen lehasalnak, esókolják a földet. A csupaszu hagyott márványfalakon a Korán-énekből idézettek vannak vésvé.

Általában a legnagyobb nyugalom uralkodik erre felé, sőt mondhatni, hogy valóságos boldogság ömlik el az embereken s csupa derűs, mosolygó arcot látni.

A véres háborunak nyoma sincs, mindenemű árut, élelmi cikket árulnak, amit számárháton, vagy gyalog Szerajevóból hoznak. Azonban minden igen drága. Almát és diót sokat eszem s ez aránylag olcsó.

A benszülöttek azonban meg vannak elégedve, bár szeretnék, ha már a háborunak vége lenne. Biztosra veszik, hogy még jobb dolguk lesz. Nincs is egyéb vágyuk, a csüdes szép nyugalmas életnél s aki ezt hozza nekik, annak vak szolgálai lesznek.

Bizony irigylem öket.

K. A.

Egy jó család gimnazistákat és kereskedelmistákat

lakásba vesz kosztal, hol alkalmuk nyílik a német nyelvet elsajátítani.

Cim e lap kiadóhivatalában.

(1200-31)

HIRDETÉSEKET JUTANYOS ÁRERT
KÖZÜL A „TORONTAL” POLITIKAI
NAPILAP KIADÓHIVATALA.

6589—1916. szám.

1206—3

A törökbecsei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járáshoz tartozó Tiszatarros községben megüresedett írnok-, közgyámi, végrehajtói állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám 1916. évi október hó 12-ig napjáig nyújtsák be.

A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

Az állással egybekötött javadalmazás 1000 korona évi fizetés.

A választás napját később fogom kitűzni. Törökbecse, 1916. évi szeptember 8.

Báró dr. Csávósy Ignác s. k.
főszolgabíró.

Alibunári főszolgabírótól.

2126—1916 sz.

1202—3.3

Pályázati hirdetmény.

A járásom területén levő Ilonc községben elhalálozás folytán megüresedett községi szülész női állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazás 300 korona évi fizetés s a szülész női közreműködésért a vármegyei szabályrendeletben megállapított díjak. A községre igazolt szegényeknél díjtalan a közreműködés.

A kellőleg felszerelt kérvények f. é. szeptember hó 20-ig hivatalomhoz beérkeztek, a későbbben érkező kérvények tekintetbe nem vétetnek.

Alibunár, 1916. évi augusztus 31.

Radonits, főszolgabíró.

Padé község előjárósága.

2538—1916 sz.

1205—3.2

Bérbeadási hirdetmény.

Alulírott községi előjárók közhírré teszik, hogy Padé község a tulajdonát képező nagyvendéglőt folyó évi szeptember hó 17-én d. u. 3 órakor a község tanácstermében tartandó árlejtésen 1917. évi január hó 1-től kezdődőleg 3 évre haszonbérbe adja.

Eddigi haszonbérleti évi 2000 korona bért fizetett.

Közelebbi feltételek a község jegyzőségénél megtehetőek.

Padé, 1916 szeptember 2-án.

Müller s. k.
h.jegyző.

Radanov s. k.
bíró.

202—1916. b. v. szám.

1204—1

Árverési hirdetmény.

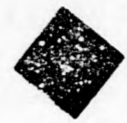
Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi 60. t. c. 1902 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a törökbecsei kir. járásbíró Pk. 12—1916. számú végzés által Szerbaracsi takarékpénztár r. t. törökbecsei cég végrehajtó javára kumáni 345. h. sz. a. lakos ellen 367 korona 53 fillér perköltség erejéig elrendelt ki-elégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1000 koronára becsült egy lóból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a Pk. 1248—1916. 4. sz. kiküldést elrendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Kumánon a község házában leendő eszközésére 1916. évi szeptember hó 22. (húszkettő) napjának délután 3 órája határidőül ki-tűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi 60. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron aul is eladatni fognak.

Törökbecse, 1916. évi szeptember 5.

Rankovits István
kir. bir. végrehajtó.

**Ujság- és
nyomtatvány-
makulatura
nagyobb mennyiségben
kapható.**

Cím a kiadóhivatalban.

Nyomdásztanoncu!

legalább két középiskolát jó
eredményrel végzett fiu heti-
fizetéssel azonnal felvétetik

lapunk nyomdájában.

HELYBELI BESZERZÉSI FORRÁSOK.**Biztosítási ügynökségek:**

Franz J. L. (Adria) Hunyadi-utca.
Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.
Magy.—Francia bizt. társ. József fng.-u.
Ifj. Bigó István (Első M. Ált.) Árpád-u. 21.
Steinitzer Géza (Ass. Generali) Hunyadi-u.

Borbély és fodrász:

Ikity Dusán, Hunyadi-utca.
Nagyvinszky Iván, Hunyadi-utca.

Butorgyár:

Benceze A. és fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Özv.Guttman Jakabné és fiai. Kültelek.

Cipőkereskedők:

Kertész A., Iskolaépület.
Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 2.

Divatáruház:

Boskovits S. J., Hunyadi-utca 9.
Bukovác István, Hunyadi-utca.
Mesznik Imre, Pénzügyi palota.

Ékszerészek:

Mesznik B. özvegye, Hunyadi-utca.

Dobozgyár és műkönyvkötészet:

Schneider János, Aradáci-ut.

Drogueria:

Melkuhn Dezső, Hunyadi-utca.

Fényképész:

Oroszy Lajos, Korona-utca.

Férfiszabók:

Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.
Kocsis E., Erzsébet-hidon túl, Ambrózy
szappangyár épületében.

Gépjavitó műhely:

Bürger és Grünwald, Temesvári-u.

Gőzfűrés:

Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-u.

Gyógyszertárak:

Kollarich Gábor, Melencei-utca.
Vági Sándor, szerb egyházpalota.

Háló, kötéláru kereskedés:

Konkoly Róza I. és Testvérei, József fő-
herceg-utca 5.

Kávéház:

Sólyom György, Klub-kávéház.

Kézműáru-, rövidáruüzlet:

Benó Testvérek, Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és társai, Hunyadi-utca.
Freund S. és fiai, Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.

Könyv-, zenemű- és papirkereskedés:

Almásy Elek, Hunyadi-utca.
Mangold Lipót, Hunyadi-utca.

Könyvkötészet:

Schneider Lajos, Megyeház-utca (Pest-
szállodával szemben).

Kőművesek:

Hoff N. és társa.

Lakatosműhely:

Engel Ádám, Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Klein Mór, Hunyadi-u.

Női kalap- és kézimunkaüzlet:

Tolvay Józsefné, Hunyadi-utca.

Ruhakereskedés:

Felsenstein Ferenc, Hunyadi-utca.
Goldschmidt Lipót, Hunyadi-utca.

Sírkórtár és szobrászterem:

Tunner Alajos, Szerb templom-utca.

Szállító-cég:

Perl Mór, szerb egyházpalota.

Szállodák:

Beneth nagyszálloda, Ferenc József-tér.
Korona-szálloda, Erzsébet-tér.
„Pest városához” c. szálloda, Megyeház-u.

Szeszgyár:

Lukács és Társa, Kültelek.
Schwirllich Alajos, Aradáci-utca

Téglagyár:

Klein Bernát.

Temetkezési intézet:

Benceze A. és Fia.

Tűzifa-, épületfakereskedés:

Annau örökösök, Korona-utca.
Kurländer Imre, Aradáci-ut 1.

Uridivatáruház:

Liptay Dezső, Hunyadi-utca.

Vaskereskedés:

Boleszny Antal, Hunyadi-utca.
Berényi Bódog, Hunyadi-utca.
Daun Gyula, Hunyadi-utca.

Vendéglő, étterem:

Kovács János, vasuti vendéglő.
Magyar Király söresarnok.
Marcoin Jenő, Kaszinó-vendéglő.
Remsing Mátyás, Otthon-söresarnok.
Tóth és Norizsán, a nagyhíd mellett.

Virágkereskedés és kertészet:

Oláh Gábor, Bajza-u.